[Контрольный экземпляр]

Массе а мехний пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газета арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 16 август, 1973 шу. • № 98 (5359). Max 2 кеп.

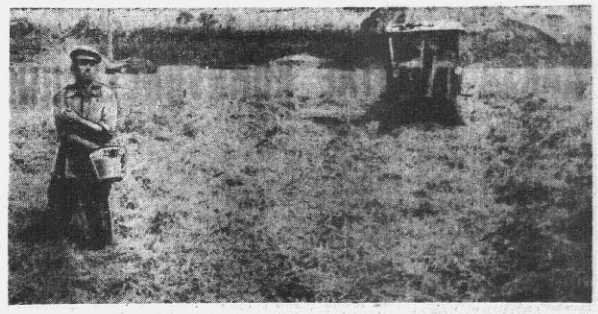

Шерра даьржад Урус-Мартана района «Гойтинский» совхозе юкъарча хьайбашта доакъар Іалашдара балхан. Хьайбаш Іаьнгара дарра тІехьа лоаттабеча кьосаме хьаьлхе лелаю № 6 йола-ча Юшаев Смагул керте латтача доакъар. Іалашдеча бригадо. ХІаньзле 55 тонн сенаж, 64 тонн моша хьажжІа, 54 тонн ча Іалашдаьд бригадо. Іалашдаь доакъар хьайбаша Іа доаккхаргдолча мотт-тигашка дІаоттадьяь.

СУРТА ТІА: ВІоагІа чу доллача мошача доакъара тух хьерщаш ва М. Идигов.

И. ПЛИЕВА сурт.

СИЛОС КИЙЧЪЯРА—ДУККХАГІА ТЕРКАМ

Доккхий декхараш да Нохч-ГІалгІайчен юрта боахама къахьегамхоша пятилетка вхоалагІча, хоалам6ечу шера тІаийнаран. Лаьттанара йолла продуктан дуккагІа яхара цар ІаорагІаяьча социалистически яхьа боарам лаьГІаш, вІоагІа деган айденна болаш, хьалхашка латта декхараш кхоачашце гІерташ къахьег шар.

Ховш мадарра, республика кхашка ух шера аламан, бахьан, кхыйола культуран дика хьийжаш. Чуййа доллаш латт ка йола аьат. Ужчуделларна хьаьна бокха лоаррІам болаш да хьайбашта кхоачамхиллаз а соваллалла а доакъар Іалашдар. ТІаийчаьа декхарех 450 эзар тонн гІоза доакъар, цунца йол — 250 эзар, сенаж—120 эзар, моша доакъар—830 эзар тонн, хІьаьта силос — 780 эзар тонн, витаминна бахьа хьоар — 20 эзар тонни кийде дезаш ба юрта боахама болхдой. Бакъда 1,5—2 шера кхоачамхилаз доакъар ух шера Іалашде лерхІ шар.

Декхараш доккхий далее а кхоачашдуургдолаш да. Цо торо хуьийтаргьа паччахьалкхенга социалистически декхарашка хьежжа 34 эзар тонн дуьх, 81 эзар тонн шура, 63 млн. буьз, 3770 тонн тІа доххаГІ Іалашде.

Дуккагіа доакъар кийдера юхьанца денз йоахко ешдолча боахамаша хІанлехьа а доккхий толамаш дахьад. Сенаж кийчъяра план тІехьхоачашьяьй еррига республике. Из боах дика чакхбоакхх Сунженски, Веденски, Шелковской районашкарча боахамаша, йол дуккагІа Іалашьяьй Наурски, Надтеречни районаша, хІьаьта витаминна бахьа хьоар дуккагІа дальккад Грозненски, Малгобекски районий боахамаша.

Боккха лоархІам болаш да моша доакъар дуккагІа Іалашдар. ХІанз республика дукхха дуккагІа долча боахамашца хьажжІий спи-лос йолла болабенна6. 45 эзар тоннан кІезигагІа йоацаш силос чуйолла лерхІача Грозненски шурий совхозе 35 эзар тонн еллаб. Иштта да Грозненски районерча кхы дуккхача боахамашка а силос кийчъяра гІуьлкх. Лоарх1амерча цу бахха лерттІа кийчо яраа совГІа чІоагІІа йоакхо ю ухлаа йоккхаьа йолаллалелъь силоса лаьрхІа хьажжІаш, бахьаш, кхыйола культуран сихгагІа чуэпара а.

Норма 4—5 гектар йолча 6—8 гектар силоса хьажжІаш хьокх Надтеречни районерча «Верхне-Наурский» совхоза механизаторна. Чуййина силос йолаш ба Ахмой-Мартановски районерча «Самашкинский» совхоз, кхыча боахамашка.

Бакъда массанахь шита дац гІуьлкхаш. Ялат чуййа дакххар—керттера дар да, силос кийчъе-м кхуьрда, яха нийса йоаца уйлаш йолаш ба цхьадолча боахамий кулгалхой. Цу нахь тІа даттарашта соахка моша доакъара меттаа доахьдена гІаь хьакха дезача кхьыча Сунженски, Назрановски, Малгобекски районий цхьадолча боахамашта хиннар хилар ю керам ба. Уьх шера а цу районий цхьацадолча боахамашка бе боагІІача тайпара силос кийчъяра теркам бу ала йиш йолаш дац.

Цу гІуьлакха чІоагІІа уйла тІаьхьийта еза партийни, советски, юрта боахамз органаша, доакъар кийдеча кхьыеларамхоша. Цхьа низам тІадерзаде леза пар болаш, торонех бизагІа пайда эмара. доьх лерттІа вІашгІехьбаккхара.

Боккха лоархІам болаш да доакъар Іалашдеча дош беш бола тах доагІІача тайпара дІаинийбаь хилар, силос кийчъеча техникага сесаргІа болх байтар, тайпара доахь вІашгІехьбаккхар, хІара сахьата бизза пайда эпаш лелае еза из. Массе хана дага лоаттаде деза силоса лаьрхІа хьажжІаш, кхыйола культуран йокъа ялалеча чуэпаро, дуккагІа а хьанал йоаллаш а доакъар Іалашде торо хулийтаргхилар. «Лермонтовский» совхоза кхьыеларамхоша республика кера доакъар Іалашдарш тІаьхьелаш дьяча кхайкхара тІа белагалдь да «мел эша доакъар Іалашдьа цу Іеш из дикен пайдаеч кхийтара а йоакхо е еза», аьнна.

ХІара районе да дуккхача шерашка Іоаль силос кийчъера йокъа опыт йоаш боахамаш. Партийни, профсоюзни организацеЙ, боахамий кулгалхой декхар да из опыт дерригача боахамашка дІаьоржаш, цунах массанахь бизза пайда эзаргболаш гІуьлкх вІашгІехьбаккхар.

Мотт1ш эзарш гектараш хьажжІаш дІайийнай республика районашка ка бола алаташ чуййа муьхь дьяьнача лаьтташка. Уж дукхха дуккагІча дакъе силоса дІаяхийта лерхІаш а. Доакъара баьа ча вІоагІІара бокхха лоархІам бола резерв а лоархІаш лерттІа доал де деза цу хІинтта, цар тІара биззаа лъуьхъам боаккхиара Іалашде деза. Къьсстта терко е еза лаьа дезкхча лаьтта дІайийнарий. Наг-нагахьа доГІаш дезкхарех хьокъамбаь сатийна ца Іеш цу хІашка каст-каста хиЙ деттта, царна тоъам хьллал удобренеш ехха, кхыдола гІуьлкхаш де деза.

ВІоагІа лоархІам болаш да силос чуйолла кхыдола доакъар а саина махулла фермашта юхе хилар, хІана аьлча Іайи бІаьстийн наькъашш телхача хана гаьнара доакъар фермашта хьатІакхаьха халаГІа хул, хІаьта лерттІа цунна доал де а вІашгІехьдалаш.

Шин шера а кхоачамхиллаз силос Іалашье, вьина хьалхашка оттадаь декхар кхоачашдеча хана чІоагІІа терхам бе беш силос чуйоллаш дола кІоагІаш дика тоадара. прогрессивни технологех пайда а эпаш силос кийчъяра. КІоагІа пенаш бетонаца хьалдетта хинча дика хургда. Цо торо хулийтаргьа лаьттана дегІаьа яха спецца ца талхийта, цунна йоаца хьаьнал дІа ца алийта. Къьсстта уйла тІаьхийта де дезаш хІама да силос йоккхийча трактораша дика тоІаяр.

Боазанний партийни организацеЙ лоархІамегІа дарех декхар да доакъар Іалашдеча бригадашца, звеношка, цига дакъа лоацаш болча беррига чІоагІІа бен болаш политически болх къьсстама оьсарле лаккъара тІаьбераьбар, царна юкъе социалистически яхь шерагІа йоаржаяр, наьха материальнин моральнин безам сообаккхар, толамагІа доаца тайпара юкъара хьайбаш Іаьнгара дарца мел эпар дать дика кибно яр. Цо торо хулийтаргьа хьайбай программа дика тоІаяр.

Боазанний партийни организацеЙ лоархІамегІа дарех декхар да доакъар Іалашдеча бригадашца, звеношка, цига дакъа лоацаш болча беррига чІоагІІа терхам бе беш политически болх къьсстама оьсарле лаккъара тІаьбераьбар, царна юкъе социалистически яхь шерагІа йоаржаяр, наьха материальнин моральнин безам сообаккхар, толамагІа доаца тайпара юкъара хьайбаш Іаьнгара дарца мел эпар дать дика кибно яр. Цо торо хулийтаргьа лаьттана дегІаьа яха, уж дуккагІа кийчъера Іалашде, пятилетка хьалхарча шин шера тІадиса паччахьалкхен декхар дІатахха.

ЦХЬАН КОМПЛЕКСАГІА ДЕ ДЕРРИГА БАЛХАШ!

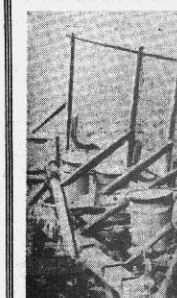

Ужк тІехьарча хана хоза ухча деной хІара сахьатах доккхаа деш сихдаь шоай кхашкара балхан дІаьхьоь я «Ингушский» совхоза пхеаГІча бригада молодежтив. 1336 гектара тІара массарел а хьалха ка бола яьаташ аьрдад ухгаза.

Сиха шеиду кхаш, хьалдогІ чах дьь хоза аргІаш. Из боах бена белгалъашний Нальчеч Мусайи Цечоен Къурейшен агрегаташ. Шн норма ца йоаккхаьа ди дІадахийташ шар.

Ялат чуййа мукъа дьяьна кхаш оьхаш латт. Хьинаре къьхьег лаьтташ аха новкъостала баьккача транспортин конторера механизаторашца. Лаьхача кхъьхьегама оьсарленца, оьхам дика дарца дІаинийбаь парех шш доттаГІ Кудрицов Иванн Исаев Вахидн.

— Оьха Хіаране бетта 400 сомага кІоачаш алапеш эц,—йоаь Ивана.

Тамаш яц, ден а бус а болх беш я ца «С-100» ягача тракторий агрегаташ.

Хоза пашцадьякхача хььаьнача, ДоаддІаьх дьаьна дьяьта доакъар лаьрхІа дІабуьча хьажжІий фийго сида зІнрг тох 300 гектар гаргга лаьтта, дІаллыад ухьаза шоплагІа дІайийнача хьажжІаша.

Тешаме Іунал деш, оьсара бьшех дорадеш лоладу бригада механизатозша шоай прощайной культуран тІайола кхаш да: 660 гектар ялатаа моцача доакъара лаьрхІа дІайийна хьажжІаш, 100 гектар шекара сеекла, люцерна, кхмяраш.

Йокхха баьха опыт йоллаш, организаторски говзал йоллш, нах оргиатІбаха хоош саг ва цу коллектива кулгалхо — коммунист Корнгов Хьасин а,

М. ЗАНГИЕВ.

СУРТА ТІА (лакхеча): бригадир Корнгов Хьасин агрегата балхага хьежаш воал; (лоцеча): Нальчеч Мусайи Цечоен Къурейшен агрегаташ.

Автора сурташ.

КОММУНИСТИЙ ДЕНАЛЕРА ГІУЛАКХАШ

ПІхийтта шу да коммуниста И. Д. Аникалова Грозненски шурий совхозе болх бу. Цу юкъа дуьхьа эзаран гекторан тІара ялат чуййаш цо, йоккха я цун баьха опыт. Цхьатара хилаш масе дьяьна цергашка хьувьсьомаш. Цкъаза доГІаша бІаргчача кхашкара ялат Іодуждау. ТІемкха цунга хьежжа хуьца еэаш хул баьна ца ешт, эттача хьалаша ІІалелхача тайпара ший болх вІашгІехьбаккха хоош ва коммунист Аникалов. Каст-часта йоачаш хилар баьхьан долаш хала дар ух шера кхедьа алат чуэпа. Болх хьабе йиш хулийташ ена хІара минута кхоеш кхьыеларам вІашгІехьбаккха биЙзар.

Цкъа чарх иккха кхий тІа сецар Н. ШІкардова комбайн. Цун новкъостала баьккар гьаьна боаш-ш болх беш баьхье мехаьнизатораш. Ах сахьат далалелъа Шкирдова комбайн тоа а ян алат чуэпа йоллелар, — яхаш дувш Аникалова.

Районнин поселезони советашка депутатала хержаш Н. Д. Аникалов. Цо коммунист хьалхара тарра парте боацаьрата хьокхам телаш хьавоаГІа из.

Ялат чуэпа долладлалелъа хинача механизаторий собране Никалай Дмитриовича дош делар 350 гектаран тІара 7350 центнер ялат чуэпаргда, аьнна. НормагІа чуэпа дезар 15 гектар мара йоацаьча хІара дийнаьх 45—47 гектара тІара ялат чуэпар ноь. Аникалова.

Цун тІехьа ца пусаш, форд мотатта ялаташ чуэпаш хьаьрса «Загорский» совхозера комбайнер Хасуев Мовлад а, Эгтара хьалха комбайнер ко бе деллар Мовлада 1957 шера. Цара шера говзал лаккъеш хьаьера Мовлад. ХІанз цу совхозе дикагІа йола механизатор лоархІам ва из.

— Эздел долаш саг ва Мовлад. Цо балха говзалаьх, шийна тийнача соагІатех цІаккха а наха юкъе ца доагІа докхха деш хезаш дац соиа, — яхаш дувш совхозан агрегата секретаре А. А. Дурдиева. Иштта да а да из. Масала, дІадахача шера чІоагІа йокъал эттар. Силоса дьяьча хинна хьажжІаш йоаш латтор. Уж чуэпара гІуьлкх ТІехьдаккха йиш йолаш дацар. Цу хана кІа хьокхаш боахка механизатораш раьзе хилизаш силос чуэпа баха. Ялат чуэпача доаха алапеш лаххагІа хиларца дувзаденна дар из.

ХІаьта коммунист Хасуев шийна хургбола пайда баьхьан юкъа ца гІоргаш, шийга ма аьллиеге силос хьакха акхар. Цо кхетадоро ялат санна совхоза силос а эшаш йолгз.

Болх хала бар ашна из тІехьашка ваьна, кхаьлча моттиг пийсенаш хІанзаца. Моллаеча ше тІаийца гІуьлкх еррига кий говзал тІаяхийте, дикал лаьха йолаш, безаме чакдожаяь но.

ТІекдина болх бу Моллада пйсларІа пятилетка вхоалагІча, ховдамбева шера а. Ялат чуэпара хІара денна 160—200 процент дар цо дьяьх хьокхамаш. 5 эзар центнер ялат оарлардга аьнна шеТІаийца социалистически декхар кхоачашдьяь Моллада.

Хьаллара шу дац Хусейнов Мухьмад № 2 йолча шурий совхоза кхаьн леладелча бригада керте латта. Иштта дукха ха я Мухьмада комбайна тІа болх бу а.

Цкъа лалийбе из Мухьмада цкъан механизатора дьяьна кхаьмагІера:

— Ранза аий хьо, дІа латтача комбайна тІа болх бе, — олаш хезар сона Мухьмада:

— Ішйа бе Іа цу тІа болх. Со пайда боацаш дом баз безаш болаш ваш, — жоп долар боккхо. КІи-марта ха хьатІаэттача цу комбайна тІа болх бе волавелар из. Хьаьта Мухьмад Іемаваш атта а, цІена а болх деза. ЦІ1-хьашиь норма кхоачаш а яь новкъостаиша сарахь балхара чу воагІІаш ший декхар дьяза кхоачашдеран чІоагІа салосіи худ цуп. Ялат дакхара лоатгабеча кьосаме ше дакъа лоацаш хилараь дог тІара ранза ха Хусейнов.

Общественни вахаре а хьокхи телаш на коммунист Хусейнов. Ше политинформатор хилларга хьежжа парте чура а, ораьхара я политика, районе а, совхоза а хьалхашка датта декхараш дуьхьа беседаш ю но.

КПСС Грозненски районе член волча но донкха дакъа лоаш рабочи партийни организацие бе-ча балха юкъе.

Петропавловски юкъерча школе хьаьлсамаш уроьаш хьежаш ва коммунист Н. Боршев, Цкъарчоа ялат чуэпача цуи малагІа гІуьлкх да вьина хетадала тарлу. Бакъда, хІара шера ялат чуэпача хана комбайна ко бе долла по-

Школе балха ваьлеча механизаторалла къьхьийга ва из. Лаьттанхьа ший безам, механизаторий говзал дешархонца Іомаь безам хилар дар из школе балха вахар. Дукха ба Боршева механизаторий професси Іомаьь кагий нах. Цо кІийбаь механизатораш республике хиннача ахархой яхьашка хьалхара моттиган боахаш хиннаб. Цун дешархочо Л. Федотова дика Іомаьь трактористе говзал. Лаьтта дикагІа охьар малаш хьожин дукха ха воацаш хиннача яхьашка дукхаза хьалхара моттиг яьай цо. Уьх шера Ленина цІеркІа молхозе ялат чуэпаш хиннаь Борщев Николай. Цо дьяьча толамий лакха мах а йан пІе пьяпел ешт ешний цунна колхоза правленеи парткомах.

Осауленко Михьаьла деррига вахар лаьттанна дувзаденна дь. № 2 йолча, баьцадарайш шурийн совхоза дикагІа йола механизатор лоархІам хьавоаГІа из. Районна гаротО дукхахьара дийпад, социалистически яхье по доакъаГІа толамех. Осауленка къьхьегама вахаре хьинаре дакъа лацар белгала довзкхаш, цох цунна баркал а оьалаш дукхаза чемперанаш маш аннйай кунга КПСС Грозненски районан райисполкомах.

Уьх шера совхоза ялат чуэпача нарторганизаторалла хьожажар пяткомо коммунист Осауленко. Цунна тІаьхьара сесаргІа болх беш я. Цар из. Из дехкарийла вахьар совхоза механизаторашта юкъе социалистически яхь йоаржае. Яхье баьина механизаторан шоай партогранизаторалла а, хьалхара дуьхьа мотт1гаш а яийслора цкъаза. Дог тІара раьза худ воккхагІбола механизатор шийна уж ялата баьхьа. Из дешй цо ешт йола аттаташ берзат долаш лелаь лелаГІатташ дола масал.

Цо хьакъоьх Осауленко балха говзал а цар карвершь хилар. ДикагІа болча комбайнерий Л. Хасанов, Д. Адаева сурташ Сайдаьоьл яхь дохка тІа бІаргалайча сибдадоьл воккхагІвола новкъоста, коммуниста Осауленка бІаргаш. Пятилетка вхоалагІча, хоадамбева шера хьажжІаш чуэпача кІезига боц цу тайпара шозшкара дика гІуьлкхаш гойташ бола механизатораш.

В. ЕВДОКИМОВ,
КПСС Грозненски районе инструктор.

ДЕРРИГДУНЕН СТУДЕНЧЕСКИ СПОРТИВНИ ЛОВЗАРИЙ— УНИВЕРСИАДА-73 ДАКЪА ЛОАЦАРАШКЕИ ХЬАЬШАШКЕЙ

Москве дерригдунен студенчески спортивни ловзараш хьаделлача дийнахь аз дег тІара моаршад йоатт 1973 шера кагирхой цу йи хькача дунен хьаьлсамаш кхоачаш ча спортивни форуме дакъа лоацарашкеи хьаьшашкеи.

Кагирхой физически духовни дика мел зар дегІаьолаьаде юкъ-хьостал ду дика традиши я дерригдунен студенчески ловзараш. Цар гІо ду дунен хьалхашта юкъера спортивни бухзамаш цеІадоьладара, интернациональни доттагІал чІоагІдара, дунен массе мехкашкарча студенчески кагирхоша дег1аьра вІашн дувцаш дар кхетадара долча бакъьлъарча гІуьлкхаха.

Советски Союза Коммунистически партен СПСР правительствоьи данн йоакхо ю вахара хьалаш тоадарен унахьлёно чІагІъяран, кхъьхьегамхой дешь багІа кагирхойи массе оагІоранхьара духовни а физически а дегІаьолаьабара гІуьлакха. Советски наьха хІара дийнахьарча вахаре чІоагІІа юкъеЙоагІаш латт физически культурен спорта. Тха мехка дзин тоьлуш латт на лоарх1амера социалистин дехкар кхоачашдара дола хьаьлаш.

Сийлахь-воккхача Ленина васкгаш кхоачаш а деш, Советски паччахьалкхело даим га а дьяьхад, га а доах кортамхьаьлен социальни прогресси бахьан долаш, льяттан тІа чІоагІІа машар оттабаран халкъашта юкъе барт хилийтаран тІехьа къовсам лоаттабеча низий оагІув хьаллоацаш. Вай деноШка, дунен халкъашта юкъе дикагІча оагІоранхьара хуьцамаш хулачен, «шийла тІом» хургболаш кхоккам кІаьдбеш, вІаш гІуьлакхаш леладелга деГІадоьлладеин дика хІамаш кардгІуьлдачеи дика, дерригача мехкий студенчески кагирхоша хьалкашка хьеллалу культурнин спортивни бухзамаш шердаран гуманизма, вІашн дагардар кхетодара, халкъашта юкъе доттагІал хилийтара идеши котьхараи' тІехьа дІакхо хьийзарГІа къовсам лоаттабе аьттув хулийтаи йола йоккхий тороиаи.

ЧІоагІа машар оттабаьча хьалашка мара хІара сагага кхача йиш яь спорт, тІакхха мара моГаргаш цоаьна цюй къьна низ, кьинар, тІахьашна хилар, хІама хьадева кхььсгама гІуьлакха эпаш-неш, таланташ йизэь дІахьокха.

Спортен кьонлелен цІей хинна ца Іеш, машар, прогресс, демократи бахьанне лоаттабеча къовсам кагирхошта юкъера доттагІал дІакхо чІоагІдуш дола гІуьлакх а хилда Москверча дерригдунен студенчески спортивни ловзарех.

Сона лов московски Университера дакъа ловцаш мел барий старташ дакъьала хилар, цар керда спортивни коталанаин рекордаш яхар.

Л. БРЕЖНЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВАР

14 августе Алма-Ате вера КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев.

Л. И. Брежневна цкъана балхахар КПСС ЦК член, СССР Министрой Совета Председателса заместитель Э. Н. Нуриев. КПСС ЦК член, СССР заготовкай министр Г. С. Золотухин, КПСС ЦК член, КПСС ЦК Генеральни секретаря помощник Г. Э. Цуканов, КПСС Генеральни секретара помощник В. А. Голиков, А. И. Блатов.

Алма-Атинскн аэропорте новкъоста Л. И. Брежнева наькъабьхьар КПСС ЦК Политбюро член, Казахстана КП ЦК хьалхара секретарь Д. А. Кунаев, Казахски ССР Лаьхьарча Советн Председателла Председатель С. Б. Имяибеков, республика Министрий Совета председатель Б. А. Ашимов, Казахстана КП ЦК бюро членаш а, цІеналла кандидаташ, республика Министрий Совета председателла заместителаш, Казахски ССР Лаьхьарча Советн Президиума членаш, республикански министерстваьи ведомстваьи, Алма-Атински областен городен партийни советски органий кулгалхой, общественноста вакалаш.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИНА ФАМ ВАН ДОНГАЦА ХИННА БЕСЕДА

13 августе КПСС ИК Политбюро член. СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин вІашагІкхийтар Хавое дІавоаш Москве сецача ПТВ ЦК Политбюро членаца, ДРВ правительства Премьер-Министраца Фам Ван Донгаца.

А. Н. Косыгинан Фам-Ван Донгаи юкъе хилар, КПСС-ан ПТВ-ан; Советски Союзан Вьетнама Демократически Республиканен юкъе вежарашта дола барт-цхьоагІон а доттагІала а, гІулакхаш вІашн леладелга дІахо дегІаьоладдара деннан дийна дІайна-ча дег тІаьрн доттагІел тІехьелкъмаьл. Белгалбакххар, парижски соглашенеш массе оагІонаша хоадамболлаш кхоачашьеран Индокитан халкхий бокъонаш тІехьа дІахьедеран гІуьлакхаш дола Вьетнама Демократически Республикани, Къулбехьарча Вьетнама Республика Хинна йолча революционни правительстван по-зицеш хьаллаларца гІулакха социалистически мехкий коммунистически боьлхой партей кулгалхой Крыме вІашагІкхетара доархІам.

Къьмаьл деча дакъа лаьцар КПСС ЦК Отдела заведующе хьалхарча заместителя О. Б. Рахманина, Советски Союзера ДРВ посола Во Тхук Донга.

(ТАСС).

ШЕФАША НОВКЪОСТАЛ ДУ ЮРТА

Дукха шераш да Грозненски автотранспортни предприяте коллективе Ножай-Юртовски района «Заветы Ильича» яхача колхоза шефал ду.

ХІара шера ш1у предприяте болхлоца дожжа новкъостал ду юрта кхъьхьегамхоша. Пятилетка кхоалагІча шера, масала, шефаша тІехьхоачашьяьй шоай ТІаийна хинна шефски декларан: колхоза лаьохьа капитально ремонт ян кхаь автомобиля, пхе двигателя, басар хьекхад, дин автомашина. Шефаша новкъостал дар шоай транспортна удобренеш хьашка дІаяьха, сенаж йолла, кхы балхаш кхоачашдеш.

«Заветы Ильича» яхь колхоз тІехьаоьсачара реитабельна новкъа болхаяхаш хІезига гІо дезаш Грожнера шефаша.

П. САЛАУДИНОВ.

Венгрера хьаьший тІаэ1ар

Венгерски Халкъа Республика Комаромски областера вайшта хьоашалагІа ена кагирхой делегаци республика экономически культурнин вахар довзаш хиннаб ухх деношка.

Хьаьший хьежаб город Грознера исторически сийлени моттигашка, изобразительни краеведчески музеинка баха хиннаб.

Ухх деношка Ленина цІеркІа культура Дворце Венгрера бьяькъа доттагІай вай города викалашца вІашагІкхийтар. Цига хинача интернациональни доттагІа-за митинге къамаьл дар ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара Бузуртанова Мухьмада, Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета студентка Газдиева Хьанас. СССР 50 шу дизарш цІеркІа Грозненски химкомбината аппаратчика Старченко Ивана, кхычар. Хьаьший цІеркІа къамаьл дар венгерски делегаце культурхочо Тот Кароя.

Цул тІехьаьга цига гулбеннараш хьежар «Вайнах» яхача халхареи иллеи ансамбля, города самодеятельни артисташа гойтача концертага.

Грозненшарта шоай халкъа искусствоца воагІІара хьаьшана ц. Цар самодеятельни артисташа массеэк номер гойтар цига.

Венгерски новкъостий города а республика районашкарча а боазаний коллективай кхьаьсараша вахарга, цар шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдеран хьожаш хиннаб. Иштта, уж хиннаб СССР 50 шо дизарш цІеркІа Грозненски химкомбинате, «Наурский» комсаш лелаеча совхозе, Грозненски района «Советская Россия» яхачеи Цхьоалагіча мая цІеркІеи колхозашка.

ВІоагІа безбаь тІаийнар Венгрера доттагІай республика литературан искусствон деятелаша а.

С. ШАБИЕВ.

ПАРТДОКУМЕНТАШ ХУВЦАШ ДА

ЛАКХА ЛОАТТАЕ КОММУНИСТА ЦІИ

Дукха ха йоацпаш хиннача КПСС Старопромысловски райкома бюро № 8 йолча специализированни управлене парторганизаце «Партийни документаш хувцарах болх КПСС ЦК майкий Пленума сонам кхочашбаран дош дийнар. Райкома бюро белгалдаьккхар управлене парторганизаце из сонам кхочаш а беш цхьабосса пленумо - политически а, организационни - а болх бан а, беш а хилар. Из дош дувцаш шозза собрани хиннай уьхаза. Берригге коммунисташ гулбан хиннача ву партийни собраценга дийнар КПСС ЦК майкий Пленума сонамо дІадехаха тайпара партийни документаш хувцийра Іаштіехьдаккхара гІулакх. Коммунисташ шерра даьккха а лоацпаш чакхъялар уж собранеш. Партийни документаш хувцара болх бакхка безачу тайпара чекхбаккхара хоалам боллабеш йолу мероприятеш а оттайор. Уж мероприятеи шозш кхоачашъяра бахьана болахх лаьцна отчет йир участкай партуполномочени - мо. Доцова В. Г., Стещенко В. А., Зайцева А. Н. Цул совгІа КПСС Уставо дІадехараш миштта кхочашдар эьжакаш. 24 собеседование гулбан къаст-къастача коммунистаца.

Ала дезаш да партийни документаш хувца кийчлуча а, хувца на хана а партийни дисциплина белгалга лаккъена хилар.

Управлене болх беш волча 65 коммунистах 55 сар производствен коттерча участкашка къаьдегаш ва, тІехьа шозш коммунисташ хилара тарра, парте боаннарша дийм хьокхам телаш хьабоагІа.

Партийни организаце кулгал а деш № 8 йолча управлене коллективо чакхдаьлларча юбилейни цера планаш социалистически деларадеш тІехьхоачашдар, тІехьа пятилетка кхоалагІча, хоадамбена шера хьалдарча ах шера экономически хьокхамаш лакх а деш планаш заданеш кхоачашъяьй.

Коммунистий учет нийсьяра де доагІашш лола балхан дахь парторгинизаце. Терхам тІабахийта хьоастилар партийни организаце дисциплинна телхаеш хиннача цхьабоача коммунистий дош. Коммунистий цІи лаккха па лоаттаеран, партоза хьалханна цІоаттІо тІалаг. Бабиярин КПСС членалгара дІабаьккаб.

Райкома бюрос хиннар ханнаьяь парторганизаце партийни документаш хувцара кийчо еча доцаа кхочачабанарша а. Парторганизаце бюрос доагІеча бесса лакха доаттабан КПСС Уставо дІадехараш а дизза кхоачашдарна коммунистий бехьтохкам. Из бахьан долаш цхьаболча комментарша шозшта ешна партийни поручений кхоачаш да еш моттигаш нийсьу, балха а, обществени вахаре а хьинаре лакъа лаьцна пар. Парторганизаце учете латтача 65 коммунистах дуккагІа бараш партийни собраненга къамаьл деш хилац, хІьаьта царех 22 сар пІерчиш поручений йолаш деш. КПСС Уставо дІадехараш миштта кхоачашдар хьожаш партийни собраненга цар отчетаяьца лаьдуьгІар, къаьст - къастача коммунистаца собеседованеш ер коммунистий хьинар айдарг цІоаттІа пайдан гІулдаьх. Цхьабакхдаца цу балха дакача формаех лерттІа пайда эцаш управленне парторганизаце. Собеседованеи ешначу дІаьлдеш хІама дан, шудуьха малаяь деш дийнар ха хала да, цул совгІа шозш ешна рекомендацеи миштта кхоачашъо хьожаш ер партийни бюро. Укх парторганизаце ба шозй идейно-политически кхетам лакхбора кьа па хьогаш бола коммунисташ нийсьу цхьаболча коммунисташ шозй ханачъа членски взносаш дІа да луш йола моттигаш.

Партийни бюрос тесса леладу партийни собранешка тІаийца хинна ешенеш кхоачашъяра хьожарга гІулакх. Масала, «КПСС Нохч-ГІалгІай обкома X пленума решенешка хьежжа къаьстгамхошта идейно-политически, интернационални кхетам белаш яха дош дувцаш хиннача собране тІаийнабар хоадамбола солам. Цхьабакъда, партийни бюрос хайра терхам тІаьоаттабан цу лоархІамерга гІулакха. Бохханга а, утяткай а кулгалхошта политически темах лаьца болхлошта лекцеш ешан, кІезига ю беседаш.

Райкома бюрос дІадайхар белгалдаьлла кхоачамбанарш тІехьа па доаяш дІадахар, организационно-партийни а, идейно-политически а балха чуловзам лаьх а беш пІелгалгІа пятилетка кхоалагІча, хоадамбена шера план а, социалистически деларадеш а кхоачашдара хІара коммунист хьинан айдаь къаьстгаш хуьлийлгІа. Ходдаяш терхам тІзъоаттабе боаннарша, шийна изделеш, кхачан продукташ — шитта я планал совгІа республика предприятена мехка дІаенна цхьаьйола продукци.

Дукхагіа дакъа юкъаьяьккхар «Малгобекнефть», «Горснефть», «Сунженнефть» агІора международни газни йоаккхача управлений, международтагазовий управление, химически реагентий Карабулакски завода, СССР 50 шу дизара цІерагІча Гроэненски химкомбината, производственно-товарни конторо, «Трансгаз», «Нефтехимзапчасть» электромеханически заводий, медицински инструментий Гудермески завода, ГІишлой материалий ГІишлой индустрен Логунски комбината, Наурски механизированни хьун боахама, Сунженски дахьтан нахчан завода, Назрановски мельзавода комплектовацца а, кхы дукхагІер а. Уж и производственни задание социалистически деларадеш толамца кхоачаш а деш яхье, хьалхе лелаеран.

ТІамал совгІа йолча продукцина реализаци ярах хьаханнар, бакъдар алъера, цоаза гаргга дукхагІа хила йиш йолаш дар, нагахь сагана санна тІехьаноа колдекташ ешаре. Хьаьта уж республике, халахете а, кІезига ш. Продукцина реализаци яра ворхІ беттад дагьи хкоачашъяьш 30 предприяте. Цар дІа ца луш хиттай 7.229 заар сома маьха йоаь тайп-тайпара продукци. ТІехьаноача предприятей список лоаерга я:

Предприяти	Директор	Парторганизаце секретарь	Ворхі беттад тІехьа кхоачашъяр процент
«Старогрозненфть» НГДУ	Ивашинский К. И.	Горепекин Д. Д.	97,0
А. Шерипова цІерагІа Грозненски мехкаьлатта чахкъошка завод	Болотов Л. Т.	Давыденко А. Ф.	99,3
	Веденко Г. К.	Кузнецов Ю. В.	99,0
«Красный молот» завод	Кузнецов В. С.	Шахов М. А.	98,0
Экспериментально-механически завод	Арсенюк А. М.	Федюнски И. И.	90,0
«Терек» яха небезпо-дахчах хІамаш ю фирма	Кадиев А. Х.	Султыгов Ш. А.	89,0
Ермеловски ДОК	Бушыгина Т. А.	Шепкина Т. А.	97,0
№ 1 болх ГІишлой материалий комбинат	Чинчк В. В.	Махашев А. Ч.	91,0
№ 2 болх ГІишлой материалий комбинат	Ибрагимов З. З.	Бутова О. Д.	89,0
Старопромысловски кирпишк ю завод	Самбиядинев Н. А.	Лаьлетмурзаев Д.	85,0
Стеларни наделей завод	Глуховский И. Г.	Лалиусов И. В.	99,6
«Металлист» завод	Дзортов А-Г. С.	Мурдаев А. Х.	81,0
Назрановски трикотажни фабрика	Мурдаев А. Х.	Горшенко В. Г.	98,0
Кога ГІирс бу фабрика	Халиков Ш. С.	Рубайло Г. М.	80,0
Кондитерски фабрика	Арчаков Р. М.	Юнусов Х.	89,0
Рий дУ завод	Окавелов В. С.	Бахмурзаев А. Х.	96,0
«Аьидухи» яха минхина завод	Руденко А. Ф.	Головченко В. С.	88,0
Грозненски консервни завод	Исламов О. Р.	Зубова Р. И.	96,0
Ассински консервни завод	Кузнецов М. А.	Дубаев С. Т.	90,0
Самашкински консервни завод	Гаджиев М-К. И.	Осецкий А. В.	92,0
№ 3 болча совхоза промпункт	Кудлай П. Д.	Дериг М. В.	99,8
Наурски винзавод	Ткаченко В. В.	Неткачев В. И.	92,0
«Советская Россия» совхоза ви ипункт	Мирзиев А. Я.	...	78,0
Шелковски дахьтан нахчан завод	Воеводин М. Ф.	Дашаев Д.	63,0
Ермоловски хьунпромхоз	Мизиев Ю. Ю.	Кагота А. И.	86,0
Сунженски хьунномобинат	Мельничук М. Д.	Собинов П. И.	60,0
Ачхой-Мартановски хьунбохкам	Сусеев У.		88,0
Шелковски районни типографи	Арсенюк Х.		57,0
Ачхой-Мартановски районни типограф..			83,0
Веденски районни типограф			

Къаьстта чІоагІа халахет, ялх бетта бьича балха итоганна ийсьйна тІехьаноа коллективаш кІезиг а ца луш, кхыметтел алсамйоьлар.

Фу бахьан да ца гІулакха, фуд цхьайолча производственни коллективаша цхьан боаррамагІа болх бе, план кхоачашъе йбакъаре ер? Из дош дийнар, укх деношка КПСС обкоме хиннача совещане.

Совещане хьахьекхар, керттерча дакъе, материально - техничекси Іалашбарца дувзаленача кхоачамбанарша цхьаца халонаш хьалхаша оттаяь яле а, дуккагІайолча тІехьаноача коллективаЙ болха хьоккамаш дикагІа хила йиш йолга. Де дезар да холаш долча кхоачамех бизнагІа пайда эцнІга, наьха къаьстгам дикагІа цаштехьбоаккхинга, хІаьта керттердар — хьайолаккха чен реализаци ечеи продукцина хІара денна учет лелаеран, нагахь санна моллагІча чулоше план кхоачаш ца яра керам тІабеча шиЙ ханачъа де ша гІулакхан дари.

Духхьал боачамий кулгалхой бекъагІа дархІа доагІа, ерриг а кхоъ, шиъ, цхьа процент, хІаьта дукхагІча дакъе процента иттІа-дола доаъаьш мара ца эпаш цхьайолча предприятеш план кхоачаш ца яьлга. А. Шерипова цІерагІа йола Грозненски мехкдаьтта чакхдоаха завод, масала, 99,3 процент план кхоачашъяь йола; тІехьаноачаша хуьрьлар, нагахь санна пул директора Л. Т. Болотова Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахара заводанара финансови расчеташ йаЙгІехьхьара ша гІулакхаш шиЙ ханачъа кхоачашдаь даларе. «ЛибрхІар хилинзар», ха тІилятар, продукцина реализаци яра эпар хайра дацар, цудухьа йаЙгІехьдалинзар «Металлист» завода, Наурски винзавода, «Ачалухи» яхача минерални хий арахоцача завода, № 3 йолча совхоза промпункта, кхыча предприятей кулгалхой план кхоачашъе тІа Іалашде.

Боагігача тайпара пайда эпаш резервазех консервни заводий кулгалхошш. Бехала цхьадола тайпан тобаш яхаш бахьанаш а доахаш, шортта долаш дола юртбоахама продукце яхь тайпан чакхдоахаш пайда эцаре гІулахха шоашкара шиниццатина гойташ цаьр, кІезига йоаьхо ю изделей ассортимент шерьяра.

Дукхача хана деза тІехьаноаш хьайоагІа Ермоловски ДОК. Цхьан хана комбинате белгалдаьлар моощностех пайда эцаяь тоадараш производство айран де деза гІулахкаш, цхьабакъда моттиген вон кхоачашдеу уж.

Производственни план кхоачашъелга Іалашдар — керттерах дакъа да боахама кулгалхочуьн, цунна цхьана партийни, профсоюзни, комсомольски организацеи лоархІамера дехкар а да из-

«СЕРДАЛО»
2-га сагІа. 16 август, 1973 шу.

ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ ДОТТАГІАЛ ЧІОАГІДЕШ

ДЕГА ГІОЗЛЕ А САГОТО А ЮКЪАРА ЙОЛАШ

Назранера трикотажни фабрика хІаьтта хьаъаь йолаяь ха яр из. Вай мехка массайодна миниттакара бакъка ГІишлонхой, инженераш, проектировщикаш, кхыбола специалисташ бар пига болх беш.

Плотникаш боаххача дІатІа а ваха сайна прораба цІерашъ яьхача шишеца фотообъектив дІатІахьекхар аз сурт дакхха, аьнна. Дагабаьлча сашна шинне а цхьатарра кулгаш духьал тайсар цар. Цар из хІана дар па ховш цецвашъача виса хургбар со, пагахьа санна царех цхьаъне лерге а вена сихха из дош даьшка дешаре. ХІаьта а тІехь лерге латт сона сох а кІезиг-духха беех боаьккаш цо аьннар:

— Гаший хьона, тхо шаккхе в гІалгІа ва, дІа воалла кхоалгІаьвар зосе ва. Цунна фу хстергда тха сурт а дахьяха хьо дІаяьха? Эадий мичад из.

ТІаккха из юкъе а оттавеш цар сурт дакъхкар аз. ЧІоагІа белаберна раьза хилар уж керда вена цу новкъоста хьалхашка шоаш эздел па доахаш.

Цхьа иттех шу даьнна цу хана хенз. Назрана малхбузеъча йоккха ньеся илла арс дІа а лаьца латт хІана трикотажни фабрика. Цо арахеца продукци вай мехка дукхахъа миниттакха кхоач. Эзаре виъ бІаьн совгІа саг ва фабрике къаьстгаш. Зем бу аз: моцагІа ер уграйІюхийтача хана санна дукха бий-лоаг1 ухъаза кхыча къамел бола наха? Юхьтгарча белгалонех хала да мехкарий малагІча къамел ба ха. Бувцача мегтах, барокхех хІаьта а къоастагІа. Массане а цхьатарра цІена, пьара буви эрсий мотт.

Бокъонца цу гІулакха духтІа бала ГІертарашта цхьа кхайле ха еза. Мехкарий цехашкара чуяра боаллуа хана, столове хІама даа Іохоппача хана ше сан. Шоаш юстар а буллаш цоайла хьалха чуяра бала хьалхарша виъть телараш гІалгІай мехкарий болга ха мара деза. Цоай новкъостий Іо а хоашъабь даар эпа аграгІа уьттарш гІалгІай мехкарий да цоаяа.

КІалларчар иштта Іммераш, беза хьаший хеташ гІулакх лелаеру вай бокхъячу мехка дукхахъа тоародашка райононашка деташш, къаьстгаш, бахаш болча вайнахьа катийча наьан мехкарашташ. Ишттта я советски наьха оамал. Кхыча къамий сет кархІар, шун сий дар, цунна хьалхашка тоам боаца хІама шийгара гуча ца далийтар, цунна эзний гІулакх мара лела па дар—вай заман вахара норма я.

Из къаьста хоалуш да трикотажни фабрике къаьстгаш болча итт къаман наха юкъе а. ДІадатта дьаре деш боахкача гІалгІай мехкарашка: шозша юкъе хоастагІа бе мегаргбарий пІераш, яхад аьле? Латыший, немший, чечений, эрсий, украинций, татарий тайпан пІераш хозаргъя шозша. Балта, салоЗача, сакъьерда йижарий мо мара шоайла къастап — швеймотористка Костоева Раяи ОТК къона начальник Калтурова Никаш, цп комсомолка, райсоветэ депутаташ фабрика комсомола организаце секретарь Алехина Галинан вазашшина Озодоева Зайнеть... Дуьсха ба ухъаьаьш тайптайпарча къамий доттагІай. Вежарий хьисанс шоайла гІулакхаш леладелн ба сантехникаш Шевяков Сергейн Гадаборшеев Ибсан.

Кест-кеста уж фабрикера пах шоай сат йодача-йоагІача, къамий юкъарча хьоалгІашка. Дукхх ха йоашшаш шоай вазара хьел вІашшІагІийш Тхеразкелбова Любаси Мужуздоев Махьмадеп, Скрипина Лидаси Мальсагов Хьажбийкарен, черсий йоЬо Мунсас ший вахар дийнар Пхьилс-кьонгий - Юртарча Сакалоевгар эламгІача сагаца. Дукха ба хьаза шитта хьахинна интернационални дезал.

ХьаттаБабьхочча каьа шоай районе, республика йовзийта гІерг кІалярбараш. Каст-каста цхьана экскурсеш ю пар. Укх деношка Салкъма хилар трикотажницш. Дожкха доттагІан хотталенчад цар. ХІирашкахьарча «Прогресс» яхача шоай яр мо болча трикотажни фабрика коллективаца. Цига хьалха Іома а бепна хІанз шоай фабрике къаьстгаш духха пальсархой ба. Дукха ха йоьшшаш цхьана дожкха доттагІаен/ цІей чакхдаьккхар цар. Прогрессерер хьошпаьгІа хьийхабар цасархой. Шоай балха опыта къайле хьахьекхачуьл тІехьаеча лаьрхІа хьоьшшта шоаш кийлаьь «Голубой огонек» яха самоделаме концерт а оттадеш йоккха че йир Іимерзача фусамдаьша. Ханачъа дицлургдан из ди Наьсарерча даьрош дерашт. Телевидере, райлоч ну гІолла каст-каста хоз доттагІен оазаш укхаза а цига а.

Дукхача къамий кулгаша хьалъяь Пальсарера фабрика хІанз а ах берригача вай мехка новкъостала. Цхьа ди, сахьат дІадодаш из новкъостел укхаза ца доагІаш. Цахаддаш тайп-тайпара горошашара цуьна ши хІама. ХьатІахьуьл поездаша, автомашина-ша. Хіанз укхаза арахеца даьреш хьаду Америкера, Японера, Франце байтача чилах.

Вламига а, йоккха а цу фабрика хІинна хало, сагото ну сахьат мехка таьнарча мІиннге балхача нахата кхоач. ДІадахача пе-ра керда хьогубаьлла хьалхарчу Іомабе, доазол дехьара яйта чоалхане машинаш, оборудовани дІвотгае специалистан боанни фабрика бисина хана РСФСР-ъ мІтача промышленноста Министерства «Назрāнерча фабрика новкъостал дара» аьнна теха приказ ул текна къьлхашка. Цу тІа йоаь: Министерства чуйоагІача трикотажни предприятешкара дикагІа вола 9 инструктор вахийта Назранерча фабрике, чилах догама цхьаьна бечо «ОВ-Б» яхача машинкаш тІа болх бе мехкарий Іомабе Саратовера мастер хьожаве, цуьа совгІа, массайолча предприятешкара вІашагІа текс шига даьн болх бергбола лакха квалификаци йола 100 сар вахийта». Уж нах хІанз ўхъаза къаьстгаш бе. Кхы а къаьта а ух фабрикана эшарга хьекіжа. Лоацца аьлча, берригача механаца, дерригача советски къамашца дувзаденна да фабрика къаьстгама вахар.

ХІара денна ухъаза хьадева чуъхьаьца дувхача даьре баржкех йіззача контейнерех етта массеех вагон йода вай мехкарча 17—18 городашка. Италера ена машинаш чулатта басарап ду цех болх бе йолаелчаьхь хозагІа а пахха бе-заам, терхам тІаболаш а да ухъаза арахеца даьри а цох ду барокхаш а. Коллективна керттера дехкар — пятилетка чакхйолача шера предприяте хьаю трикотажни изделеш 15 миллион сомага дІаьхьаьгІа. Из боагІача къаьстгаш а хІинар долаш я трикотажникаш.

Вахаро хьахьокх. тайп-тайпарча къамех йолча вакалаштга шоашца уллув цхьана къаьстгарий доттайла, Іаьдалаш, безам, сагото духгаІа ме йовз царна юкъера доттагІай кхы а тІоарІлуш хилар. Хіаьта я интернационални доттагІай шиЙ-шиЙга дита йиш йолаш гІулакх дац. Цахаддаш цун тІехьале дІаьхьокхаш ца хиЙча из дош харцаьха кхетаде гІерташ болча нах нийслу хІанз а. Из дагара па доалийташ къаьстгамхоша интернационални кхетам балара болх тоабеш. СССР-а 50 шу дизара хетаяь Л. И. Брежнева ньна докладо дІа маДехкара из хургболаш вІашІтехьбакхка гІерташ я фабрика партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш.

М. КАРАЕВ.

1975 шера чотах

МОСКОВСКИ ОБЛАСТЬ. Докхий производственни толамаш дахарг 200-шу дизарг баьлан долаш В. И. Ленина цІерагІча Коломенски канатни фабрикана «Знак почета» яха орден синаЙ. Мехка чкъьарий доахача флота промыслови гІирсаш лаьцна деча предприятеех йоккхагІачарех и из. Цул керттера продукци я канаташ, сеточникаш, дрилоч.

ТІехьарча шерашка хІоачашъшши я фабрика комплексни дерІаяра плап. ХІанз из эргаяькхха тоаеш я. Болх бе йолаю хІанзара цехаш, юкъейолаяю керда техника. Коллективо къоьлам лоаттабу хІара шера продукци духха ГІа арахецара.

Пятилетка кхоалагІча, хоадамбена шера декхарадеш ханал хьалха хоачашдара йолча социалистически яьха юкъе а яьа, коллективо хьалхарча ах шера продукцина реализаци яра план 1973 шера 1 апреле кхоачашйир. ПланагІа йоагІачул совгІа арахийдача продукце мах миллеон сом ба. Продукцина реализаци яреи къаьстгама овсарлени боарам 1973 шера лаьрхІамга кхаьчаб.

СУРТА ТІА: мастера заместитель С. М. Михалина заказчикага дІаяхьийтале капронови канатаи тохкам беш я.

В. ЯНКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХАНО ТЕХКА ДОТТАГІАЛ

СССР хьаяь 50 шу дизара хетаяьча торжественни заседане ше кхамаьл деш КПСС ЦК Генералин секретара Л. И. Брежнева аьлар: «Массе оагІорахьара хьалдача гІулакхашца чакхйоахаш я Вьетнама халкьъара бай интернационални солидарность. Цудухьа вай низаш кходергдап советски-вьетнамски доттагІал леладоан «доагІаран». Пролетарски интернационализма ленински принципашкара кхетам бина хьалхеабача советски наха де а доагІаш доккхал ду КПСС ЦК апрельски (1973 ш.) Пленума решенеи тІа кхы тІа а чІоагІъяча ду чІоагІачеп лерагІа - чакхйоахачеп КПСС-ен Советски правительстван политикех.

Советски Союзо наччаьлдаьхен хьалхара Вьетнама деча доккхачеи массе оагІорахьарчеи поьксастала нийсса, Советски общественноста доккха дакъа лаьцна вьетнамски халкъо котало яккхара ю юкъе.

Белгалга дерригача халкъа юкъара я хинна дІаэттад вай мехка ух шера 31 июле шиЙ 15 шу дизара юбилей белгалйоахкарйолаш йолча Советско-вьетнамски доттагІала Общества гІулакхаш. ШиЙ гІулакхаш чакхдоахаш ю хьайолаГІча шерашка миллионаш пах чуловзаш йоаь эгтара массеан организацеи йоаь а хинна дІаэттад из. Общества отделенеина шоай болх лелабу яьх союзни республикех — Украине, Белоруссе, Азербайджане, Туркмене, Молдавье, Таджикистане, 22 крае, области, городе, районе. Коллективни члений боьхощан а йолаш Общества юкъейоагІа цхьа взари ах взари гарга промышленни предприяти, учреждени, колхоз, совхоз, Іилмани деташреп учреждеени.

Цун балха кулгалду бокхкий общественни паччаьхьалкхеи деятеяш, хьехархой лораши, болхлой, колхозхой, артисташ а Іилмахой а, партийни комсомольскии болхгой юкъе а, болаш йолча Центральни прапене.

СССР-ан Вьетнаман юкъера доттагІала бувзамаш чІоагІдара тІабергабь бокхха болх чакхболх Советско-вьетнамски доттагІала Общество. Берригача Советий Мехка чакхдоахаш дола солидарности Беттаин КІирашш эгІара хьалха чакхдаза доладелр я из. Мехкарча милланаш болх кхъьсгамхоша дакъа доацап йолча ну массеи кампанешка советско-вьетнамски доттагІала итташ хаараш митингаш сайрешан хул: цу хана цига Вьетнама хетаяь лекцеш ешаш, кинош хьукх, фотовыставкаш уттаяь.

Общества цІерагІа Советий Мехка хьахьекхарой митингаш кеи собрачеш ГІаийца бІаьш заявленеш, моаршала телеграмаш, резолюцеш ух. Цар тІа советски боллошка, инженераша, ГІулакхерча наха, студенташа, школьникаша хьахьайкаду вьетнамски халкъа бакъ гІулакх шойш хьалхаоацап, шоай вежарашара доттагІали деналг солидарности хаддаяш чІоагІье лаьрхІа хилар дІаэо а социалиэма материально-технически база хьалъеча Вьетнама шоаш массе оагІорахьара новкъостал дерригача.

Вьетнамски халкъо Вьетнамера тІом соцабари машар юхьоттабари духьа лоаттабу къовсам хьалоацаш эгтара хьалха шерра кампани ДІайолаьнча Советско-вьетнамски доттагІала Общества дІахха дІадахача, 1972 шера, солидарности ниссасза Бутти Кіирен чакхдаьккхад. Вай мехка къаьстгамхоша ДРВ-ера заказзаш ханал хьалха кхоачашдара тІехьара болам вІашІтехьбаьккхаб, хьалхагІа а хІанз а солидарноста субботникаши вахташи чакх а боахаш, цига дьаккха ахча Вьетнама новкъостал дара фонде ДІачутел.

Дукха ха йоацпаш Вьетнама Демократически Республике яха хиннача советско - вьетнамски доттагІала Общества эиэитах вай шин мехка юкъера доттагІала бувзамаш чІоагІдара ягІара хьалха

ДИКАЧА НАХАХ

САГО ШЕ ХОРЖ НИКЪ

ОЧЕРК

ЦХЪАТАРРА тата делла болх беш да мотор. Сайра да йоагача фарша болдонна юкъера хьауззаш санна чуаунгар лъятта оаса. Вlагг маликоачча лъятта да. Гусенщаашта дlаклаззуха lаьжжа, вlаьла лъятта нух тlехдаьлшначуа тlехьарlа клаттладелле годуш.

Мотор боа а да беш трактор соца а йlай ойлане кlоарларга хьож Увайс.

Мальцев хьатlаоорlа.

— Фу-хинна?

— Хlама дьадац, — жоп ду Мислаурова. Бий бизза лъятта дlа а кховаздайн.—Хьажал маштlал.

— Чоарlа доrlа дезар ухханиз, докъаденнад... — тlаьгlане уж дешаш, ваьна. хьалийселарг Мальнев. — Фу дерг1а... lаздалла... тъъаь хинъ гектар яхар беташ бац.

Малхо доагалалъа лъяттан тъъаь хинъ гектар аха сзаш я. Ишлта норма саго оттаяьш. Шоаш лаьхlад цар. Йоагlа-кх ишхьа1ота ха дlайбица ца кхоссаш, кlаьлвалар лоашаш фуннага шийца карагlдарсда,' ьхина, кета уйла сага чуйоссаш.

Вlарг маххоачча тавна lаьржа мугl бина уллар болл. Кlирвенна бlарахьежжача, кlаттlабаьккха боал боашаш, цlаккха кхоачалургбоаша lаьжагlча гуваашка бода никъ болаш санна чоттаяьш. Гавина лдвяг цо уйлашша. Массагlа да уьх латтта уж санна наькъашш юкъера шийбар бовз цушша, тlаккха цу тlера па воазаш лдаа вода.

Дукха наькъ хьона корабойн — ъъе малаш хоардда хьона, фалаш да. Да а да цо ишгта. Дезаденаца хlаман тlа сашна кхы мичахьа тучаларга сага хьаькъал, кьинар, цун талант.

Ишгта дукха лиlар Мислауров а, дукха баккаш хlиттар цо. Тlаккха массеех цу дахьа кхийтар из, ше цу ханачлга делладзар кертгерчунга кхоачаву никъ хилларг.

Наькъар-Кертера юкъера школа чаккъьаькхар Увайса. Долчо, цунна хьакъахьа я эттар цька хатар: мича гlоргва? Фу дерг1а?

Хьекъархой гоазлла дакъьеча инспутутера шера йола курсаш чакхъьхер. Цо дайпача школе юхаберза. Хьекъархо волаш кlиранга болх бабчуа тlехьа1га Советски Экгара мугlйашка гlулакх де ъъхар. Цигара lлаъеча юха а цу школе юхъьавшарча классанка хьекаш хилар. Шеней наха барлал оалашш болх бар цун бер.

Юхъерза кхетадац цо хьекгар шиъ гlулакх доашлара.

Цул тlехьа1га кхаь шера «Назранозкий» совхозе учетчик цlаар из. Механизаторий балха эмбоаккхар; трактор лелае бокъо-м школе ennaap дунне. Бакъда, цу хана дена дукхаг1ъараш дицлеш надар. Хьагlъаьлаулург1а муъьача lоамадора. Цул совгlа вокхгlйолча воша lумара цкъьйолча хана шиъ трактор трактор дооадайтар цунга.

Кастта тъаг1ъаттар Увайс ше трактор тlа хоа да я, lумара шиъ сменникъела дlаишар из. Болногородски техникумга механический отделене студент волча шиъ трактор лелаеш ва Увайс. Тlехдика хьокъмаан фагlаве БЛКСМ ЦК Сийлен грамота енна lумара.

Тlаъмко вокхгlйолча вешийна карагlдийнарга довде йиш вийс? Цу тlа хlама Увайса лелаю трактор цка моллагlъар санна йолу ваш «СССР-а пионераша В. И. Ленин вах 100 шу диъарга» вийна, дъь йоазув тlадолаш хилча, хlавта а.

— Сайх беннача тешама дика къахьегарша жоп дургда, — аьлар цкъа Мислаурова, — тlатехар: — Вешиъ ишз хьаъчаб, кlаъта соца хlама магlар?

lумара дlаводаш аьлар: «Хьажалаъь, ка малелахь». Шиъ воашас лелорло йоаьлиггарйоалнагах ше тешо а шиъкъа а хьакхаъьаькха хlама дар из.

Балъхк дика чакйолаъча шиъ гlулакх дукха йезача Увайса лелорло кlийташ шийбар.

— Сайнга сай вешийнен шеъхара болх бе бедаш ва со.

Шаккха цкъьшгта ъхънеп цlезингlга норма ъъккхаъ шо, кlъата дукхаг1а йолча хана, шиъ е шиънаеш совгlа. Дайм болх халагlа болча хьожъаву из. Шаккха ек ъьинадац шо. Цудухьа «Назранозкий» совхоза директора вийшо-кх Мислауров ишгта: «къахьегам бевзи, тlедиллар тешнаш ихочачашеи ва, къона ваде из».

Дукха балхоц де дешаш худ къона тракторист. Дlамелхьожжавьча цо тешшаме болх чаккъьаккхархларх шек хилар цкъьккха а.

Кlъата цкъьаза дийнаъь ялат хьокъаш, бийсанна дьатта оахьш а ийслоов, шй са чудолаш санна. Кlаьлвалар фуд хацар. Ина мичаеа ухар я хацар.

Пальжежача дукха ина болаш ва ардолаш а вов Увайс. Вежъа, лсхорча дегlара, михо lаьржъъ хъатаъь юкъ йолаш, лоазга шй бlарг болга Увайс опытна механизатор ва тардолашш кхуш возlача эlамгача сага тарелест. Тlахьежача дукхаг1ойча дохьеч цун чаь беш юкъьаьша сагах чуйоссе чlла эlалла хьисане а яц.

Шй шу хьалха Коммунистически парте мугlарашка дlаишар из. Хlаиз бригада партийни группана кхугаlдеш ва. Райсовета депутат, совхоза отделене комитета лелаларашка йийлача партийни собране къуьсе а къьсаш кердаш, кхы а лаккаг1а доде деахараш тlашъча хана. Цу къьосама корттоаре кердаш говгlаш гучахкар, царех дикаг1а пайда эшар, лаьттанцара йоала продукташ дукхаг1а яхар дар.

Цхьабаьсара йоахар, деккараш хьалхаг1а тlаийцараш дитача бакъьаьа да. «Цифраш ма хуьна, уж шоаш йолча тайпара йитта. Тlехьхочаъьсе аттаг1а хургьа уж, цунна вай сий а лаккъуогда. Уж цифраш йоккхаг1а худе, пайна ъъ кхочаъьсе я ца моге критика ергъе, масса хана вай дуъцаргда». Цу тайпара уйлаш харцаьхьеи зеиеи хидар гуча а доаккхаи совхоза директора Яков Васильевич Балашова ьъаар:

— Аттача гlолла сий доаккхlга лехаш дар вай, хьайбай а лаьттанцара йоала а продукташ дукхаг1а йоахира мишта lалаш-дулургlа а соахкеи дургаг1еи дапза дисар мишта ъъа метта оттадергда а хьажа гулдеиндад вай. Цу гlулакх тlахьех вай КПСС Центральни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК юрта боахама болхлой Ерригсоюзни ихь йоаржае тlахьехаи болча социамо а.

Боахама кулгlалохоо ишгта дег чу дужаш дьь къамаьл массеане а хьаллаьчар. Уул тlеъьаг1а къамаьлаш дьяраша йоаьш йола резервеаш юнар: дукхаг1а хьажкlаш lаер, кердаш лаьтташ карадерзадар, дlайийначуа хlамашта дикаг1а гlулаьх дар. Цу гучаьнъьа чоронех фу хул хайча тамаш еш бер ихьбарап. Хьахьхаг1а лаькха лаьрхlа хинначуа ялата 6200 тонна метта 7500 тони яр, планах паччаъьлхьеиг1а дожжа дезаш хинначуа 1,5-за дукхаг1а дар дожжа лаьрхlар.

Ишгта хийцар хьаЙбай продукташ яхара цифраш а. 1850 тонна меттеп 2000 тоцн шура, планал 55 тонн дукхаг1а дуъх паччаъьхlехенга дожжа лаьрхlад.

Соаъх пайда боалаш юрта боахама шу гакхдаккхарах КПСС ЦК, СССР Лаххехарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Юбилейни Знак кlаьрро а, совхоз республикаиски сийлен Доска тlа яккхаро а дегаш айдаъь бола совхоза болхлой майрра болабелар тlайиа деккхараш ххоачашде. Чуийина болх бир цар партхкомо. Беш бола берриге политически болх кхъьхегама обсарле лакхъьра тlаберанабу. Кастканта итогаш ю социалистически яхьа. Наьха кхъьхегамца безам сообаккхара йолча материальни моодьлани стимулех пайда ец. Болх тоабеш ишгта новькъосталг1о дуъ хоза вlаштlехьъьякккхача гойтара агитацие, хан-ханнаьха ъъаволача «Молния» яхча листовкаш, политинформаторша, агитаторша хадданза ечаа беседаша. Из дерриге гlулаьх кхоачашду партхома секретара Мовлаев Насрудина хьалхленца.

Цlоаг1а терком бу совхозе хlараве шоайла ишгта делаеча яхьа а. Комбайнаш тlа, машинаш тlа хьалдетт лаьрхlа кийчаь, цу тlа вагlачо тlаийца деккараш тlаьздаь улгаш.

Ишгта, наха юкъера социалистически яхь аlаштlехьъьякха болх беш йолча совхоза коллектаво планаг1 совгlа 200 тонн ца дехьад, паччаъьлхленга, дукхаъ лаьтта ахьад, 1000 гектар совгlа доаккъара лаьрхlа кердаа культурааш дlайийнад.

Лаьтта леладеларшта тlехьабисап хьайбаи леладеларшта. Хьалтарча ши шера дукх дохкара задаш 119 процент, шура — 113 процент, хlаьта коа тlаъча оалхазаьчий духх — 5,5-за тlехьхочаъьсий.

Хlама берриге ши тlабахийта шки шера яхоачамхиллад доаккъар lалаеш, фермаш lаигга дика кийтье гlерташ къаьхегаи а совхоза коллектив.

Н. ЗАЗДРАВНЫЙ,
«Красное знамя» яхача Гудермесски городской газета редактор.

МОСКВА. Коломенски, Москва — жи бердашта яхче автомобильни промышленносто технологи Индиана — терхама института гlирс хьабаркъи яьттаг1. Хlаиззле 22-зза lаштlаргдаь хургдолча администратывни цlен воркl этажни промышленни зона корпусаш хьалъьаьй.

Конструкцни lаштlаргдолаш дика къахьегагш я Н. Федорова кулгlалеш йола участок.

Шоллагlча квартале социалистически яхь итогех «Спецстальконструкцни» треста МУ-28 коллективашта яьъе ухх участко ьъхьарга моттигн карарга-кара тезад. Цlе байбаркн яьъхар.

СУРТА ТlА: (лаьккера лохе): администратывни корпуса пенни панелаш иййса йий хьаж дикаг1ъарех цаг яьъа электрокранни И. Лапузин; ещ латтача института панорама.

В. ЗУФАРОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Дош деннадий? Кхоачашде!

ХЬИНАР АЙДАЬ БУ БОЛХ

Ухх шера бlаьстан балхашта еш йола кийчо чаккйолаш литтар «Гузермеесский» совхоза партийни организацин бийллача партийни собране къуьсе а къьсаш кердаш, кхы а лаккаг1а доде деахараш тlашъча хана. Цу къьосама корттоаре кердаш говгlаш гучахкар, царех дикаг1а пайда эшар, лаьттанцара йоала продукташ дукхаг1а яхар дар.

Цхьабаьсара йоахар, деккараш хьалхаг1а тlаийцараш дитача бакъьаьа да. «Цифраш ма хуьна, уж шоаш йолча тайпара йитта. Тlехьхочаъьсе аттаг1а хургьа уж, цунна вай сий а лаккъуогда. Уж цифраш йоккхаг1а худе, пайна ъъ кхочаъьсе я ца моге критика ергъе, масса хана вай дуъцаргда». Цу тайпара уйлаш харцаьхьеи зеиеи хидар гуча а доаккъара совхоза директора Яков Васильевич Балашова ьъаар:

— Аттача гlолла сий доаккхlга лехаш дар вай, хьайбай а лаьттанцара йоала а продукташ дукхаг1а йоахира мишта lалаш-дулургlа а соахкеи дургаг1еи дапза дисар мишта ъъа метта оттадергда а хьажа гулдеиндад вай. Цу гlулакх тlахьех вай КПСС Центральни Комитета, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК юрта боахама болхлой Ерригсоюзни ихь йоаржае тlахьехаи болча социамо а.

Боахама кулгlалохоо ишгта дег чу дужаш дьь къамаьл массеане а хьаллаьчар. Уул тlеъьаг1а къамаьлаш дьяраша йоаьш йола резервеаш юнар: дукхаг1а хьажкlаш lаер, кердаш лаьтташ карадерзадар, дlайийначуа хlамашта дикаг1а гlулаьх дар. Цу гучаьнъьа чоронех фу хул хайча тамаш еш бер ихьбарап. Хьахьхаг1а лаькха лаьрхlа хинначуа ялата 6200 тонна метта 7500 тони яр, планах паччаъьлхьеиг1а дожжа дезаш хинначуа 1,5-за дукхаг1а дар дожжа лаьрхlар.

Ишгта хийцар хьаЙбай продукташ яхара цифраш а. 1850 тонна меттеп 2000 тоцн шура, планал 55 тонн дукхаг1а дуъх паччаъьхlехенга дожжа лаьрхlад.

Соаъх пайда боалаш юрта боахама шу гакхдаккхарах КПСС ЦК, СССР Лаххехарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС Юбилейни Знак кlаьрро а, совхоз республикаиски сийлен Доска тlа яккхаро а дегаш айдаъь бола совхоза болхлой майрра болабелар тlайиа деккхараш ххоачашде. Чуийина болх бир цар партхкомо. Беш бола берриге политически болх кхъьхегама обсарле лакхъьра тlаберанабу. Кастканта итогаш ю социалистически яхь. Наьха кхъьхегамца безам сообаккхара йолча материальни моодьлани стимулех пайда эшар, хан-ханнаьха ъъаволача «Молния» яхча листовкаш, политинформаторша, агитаторша хадданза ечаа беседаша. Из дерриге гlулаьх кхоачашду партхома секретара Мовлаев Насрудина хьалхленца.

Цlоаг1а терком бу совхозе хlараве шоайла ишгта делаеча яхьа а. Комбайнаш тlа, машинаш тlа хьалдетт лаьрхlа кийчаь, цу тlа вагlачо тlаийца деккараш тlаьздаь улгаш.

Ишгта, наха юкъера социалистически яхь аlаштlехьъьякха болх беш йолча совхоза коллектаво планаг1 совгlа 200 тонн ца дехьад, паччаъьлхленга, дукхаъ лаьтта ахьад, 1000 гектар совгlа доаккъара лаьрхlа кердаа культурааш дlайийнад.

Лаьтта леладеларшта тlехьабисап хьайбаи леладеларшта. Хьалтарча ши шера дукх дохкара задаш 119 процент, шура — 113 процент, хlаьта коа тlаъча оалхазаьчий духх — 5,5-за тlехьхочаъьсий.

Хlама берриге ши тlабахийта шки шера яхоачамхиллад доаккъар lалаеш, фермаш lаигга дика кийтье гlерташ къаьхегаи а совхоза коллектив.

Н. ЗАЗДРАВНЫЙ,
«Красное знамя» яхача Гудермесски городской газета редактор.

ШОАЙ ДЕША ДАЙ БА

Ухх деноашка тlехьъьорча гектараш тlара кlа хьоккаш а оврдаш а ба Суженски районера Орджоникидзе цlерагlча колхоза ялат лелаераш.

Дика хьайъьад колхозе ухх шера ялат. Дегаш гlоздаьнна ба колхозной, совхозна, специалисташ.

— Хlара гектара тlара 29—31 центнер кlа доал тхона — йоах колхоза керттерча агронома Костов Хьасана. — Ишгта дика кlя хьайъьа шу дагадаг1аш со-на.

Кает-каста кулгlа йоачаш болх хийша дlа ца бохийтан хьалонаш ца йийзай колхозхой, хlаьта я ялат чуийна доалаш латт. Дика болх баьб тха комбайнаша, уж еха хьоовзан хинна6ан тхона. Комбайнераша, шофераша, трактористаша хаиначъа тоха дезача жуьг тохаш, лорцеи лелаш шоай техника.

Ялат къьяка доладелча деиз хьалъле лелаю комбайнера Батигов Исропала. Сахьата механизам сашна болх беш и цун комбайн. Тlехьхочаъьшо цо дийнахьара норман. Гаьнаеи хьажка а бlаьгаеун и дуй це байраххи тlаьгlа комбайн.

Ишгта шоай заданеш тlехьхочашъеи къьяьегаш ба комбайнераш Дзейтов Висаигири, Оздоев Хасолт, Хутбаров Iусман.

Хьинаре къьяьег комбайнаш тlара ялат чуозаш болча колхоза шофераша Оздоев Салмана, Бархаров Маьшарипа, Боков Мухьмада, Бигиев Маьшарипа, Оздоев Османа. Деии буси 16—17 сахьата машина ко бера дlахецаш цар.

Къьяьста дика йоозаш и комбайнераша цlе вымпел тlаэгlа бьшцара «ЗИЛ». Из и коммунистически къьяьегама ударяка Гайтукиев Ахьмада машина. Инсларга пlтилетка ихоалагlча, хоттамбеча шера доккхий социалистически деккараш тlаийца къьяьегаи ше хьоовзан 200 тонн совгlа ялат дlаэздаь цо элеваторе.

1973 шера тlаи 500 тонн йола 680 тонн ялат дохкарда паччаъьлхленга, ашна деккараш тlаийцадар колхоза ялат хледераша. Хlама ца дехкар тlеххочашлаьь.

Х. ОСМАЕВ.

ГАИ бокъонаш — хьа бокъонаш

Хlаиз цъьяьча а цецавлаш дъьешс светофора сурт а доаллаш сира-сийна бесара кочамаш а юкъаш, млишейски кокарда йола пилотказ а тухкаш дола бераш ГАИ бlаргалайча. Цу кlаьйкашеи бlигашеи доккхаи деш оал шолех наькъий бокъонаш лорао къона инспекторашт. Кlезига ноэькъоста дац цар шоай бокхагlйолча новькъоташта, берашта бокккийчиреи наькъашка дlа-юха лелара бокъонаш дlайоэзийташ: дежурнеш хул наькъашкеи перекрестканеи, пятяткаши листовкаши йоаржаю, города дукха наь болча улицашка нийса лела lомабу зlямига граждааеи.

Къьяьста цухьа болх бир, берата Ерригсоюзни месячник хинна ча хяда, Духьхьал месячника лерхlари чуя декхарашш дувпаш йола памяткаши листовкаши йоаржайир цар 25 яэар сома сотlа.

Таха къона инспекторши юха з гулбеннаь пионерски лагере дlабахха. Дукха болх бе беза цар пионеравеен дешархошеи цорэ наькъий бокъонаш lомаеш. Хlьта аьки, берш дукхагlа ара долча хана къьяьста lомае еза царна наькъашка дlа-ъьа лелара бокъонаш.

Наькъий инспекторааа берашта йоэзийташ: дежурнеш хул Цар ваштlехьдьаьлар. Дlамелолаьчох кайоаьлар, цудухьа хьлъа са санна эгlазъьахаца, беседаш ю., Хlьта цареп хомаг1бореч бакъболга говзанчаш хинна6у пионерска мероприятеи яра.

— Хlаиз зай лоззарга «Светофор» яхача сакъерлаьмеча довзаъьх, — йоах Алборова Заина, «Светлячок» лагере пионеркина. Цун бе доал кхо диск: цlе, лажагlа, бабцага.

— Со ьъожаргьа, светофора сигналаи шоалга малагlчоа дикагlа хов, хlьта дика ца ховчо...,— дlаъхо дуьн Таиэс. Лагера дукхача оазий хор цхьан кисъа тур. Сатийна я ераъьа. Аллха къонача пионерски лагере, площадкашка, нах бахача моттигашка йолча берий клубашка. Цъьбабакъа, берашш улишашка jюлла нийса лелараи наькъашка хулача хатарех уж лорадерзаи хlоачамоблаш цаи, духьхал ихьи берашца яз болх белга. Дlаэлахете а, цу гlулаьхка хотара латт берий дай-новой с боккхаг1бараш. Царна бе-башка дац шоай бераш наькъашш ца лайлаер ъьина, наькъий бокъоташ цар телхалъяр, ъьина. Царна хет на-м массазара берий лоазар дар, ъьина. Ишгта долийчеи из мадарра аьчча? Хlара дайнахьа яхар санна республика наькъашка доаду е чlоаг1а доаздар бераш.

Духьхал ахаи каникулий деношка 14 бер лоздаьаь, 2 денпад. Безаме статистика яц из. Хlьта цкъьарпа шоай бераш наькъашка лоазар бе-башка ца детилга да, цар цlаг1а во ца дар. Дукккачар кога денад из.

Ялх шу дъьина Гечаев Аслампаьк цlаьъьа ноэькъ хьазра ишкя хинназар юхе хьатlакхоачаш латташ транспорт йоллаше. Сика йоэзга автомашина соцае магазар шофера, хlаьта дешарзо чlоаг1а лоэзаер. Ишгта хlама ийделаре № 21 йолча школа 3-ча классе зеша заглача Новпасов Аслампаьк. Моторчик бооллача велосипедна цlаьъьа сальгара хьагучаишкя из тlакхийтаа бесз муъь кхуьъьача бокккача автомашина. Хlьта, Юрай дан нанеи па ховш бар, транспорт лехкара бокъонаш цунга йоашгга?

Бlаьра Iунад доапаш висавар Умаров Аьпаш. Наьаьъ тlа лоазаш воллаача хlьнка автоманина тlакхийтар. Чlоаг1а аьча кlаьнк сиха больнице янгаб, цъьабакъда дукха ха нлалеаьк кхоллаш из. Из дех дьашта-новпошта бебашка ца хетарах хьаъчаш дар.

Кхы а дукха масалаш доаладе биш я вай республикера хlамига граждааеи лозабарах. Наькъашка кlезигагlа хатарваш курргдар, нагахьа санна бераш лоаадарга гlулаьха цар дай - возной, бешица боях бу воспитателаш, хьекархой чlоаг1ача оаргагlбоашбе. Дагахьабалаш, шоаш улишашка ялиш цъьяьш мануза а оаш дицдаьнйтача хатар дац шоаба улиъь долга, цъьяьш а хlамашта меттаотталургбоаша бала шоаьна юххе болга.

Цунна уйла елаш...

А. ЧЕБУШЕВ,
ГАИ болхло.

КЪАХЬЕГАМЕ А ТIЕМ ТIА САННА

Харьковски областе уллача Печенеги яхача юртара аравашпа вай Дьахеи доазув лорде водача яьна 20 шу дьяна хlамига сагlар Василий Михайлович Шарко. Тихоокеански флоте ийсбелар из.

Экзаре ха а яькхха ше ъьяьча. юрта цlавеча юрта боазама техника тоае, цунца болх бе чlоаг1а безам болаш вар къона морик. Цъьабакъда дагалыатгар хоачаш-м хиланзар ъуп.

Дага а довдаш цу ханна болабелар Сийлаь-болхза Дьахеи тlом. Тайпача балхах тlом хъобабача къизача моастагlйо дlаъьлар хъамсара Украина, вай къьйола моттигаш.

Дон а, бус а набара ши бlарг lоэlашка па бохийташ, ший са ца ходеш Сталиградера дlаноъявенна Кенигсберге кхачалца Сийлаь - бокхача Дьахеи тlом тlа дежьа дебаш хилар хlаиз запасе вола капитан Шарко. Цун майраа, денал белгалдоаккхаи паччаъьлхенго 8 сонтаг денпад. Цу совгlаташта юкъе я «Щека седях», «Дьахен тlема II степена» орденаш, «Сталинград лорарах», «Кенигсберг яккхарах» йола медалаш, ишгта кхыдола совгlаташ.

Чакхдалаеар фашистаца дагlъьаргар. Тlом котлолоца чакхъьлар, 1947 цера эпсара гlирс Iо а бакхка буровика спешовка тlайийхар тlемахочо ю. Шаркос. Цунна дагалятгаш хинна а, хlьта мехха чlоаг1а эшар а йола профессеи Iомае йьина «Грозиефть» яхача обьединенне учкомбинате дела вахйтар Шарко. Атте дlдар деша, дукха къьяьста дийзар къона шераш дlадаха волстиа хьалдетт лаьрхlа кийчаь, цу тlа вагlачо тlаийца деккараш тlаьздаь улгаш.

Ишгта, наха юкъера социалистически яхь аlаштlехьъьякха болх беш йолча совхоза коллектаво планаг1 совгlа 200 тонн ца дехьад, паччаъьлхленга, дукхаъ лаьтта ахьад, 1000 гектар совгlа доаккъара лаьрхlа кердаа культурааш дlайийнад.

Лаьтта леладеларшта тlехьабисап хьайбаи леладеларшта. Хьалтарча ши шера дукх дохкара задаш 119 процент, шура — 113 процент, хlаьта коа тlаъча оалхазаьчий духх — 5,5-за тlехьхочаъьсий.

Хlама берриге ши тlабахийта шки шера яхоачамхиллад доаккъар lалаеш, фермаш lаигга дика кийтье гlерташ къаьхегаи а совхоза коллектив.

А. ТIИЩЕНКО,
тха штате возца корреспондент.

КАЗАХСКИ ССР. Талды-Курганьски областерча кхашкара ялат сихдаь чуэлаш да. Соахкарчуд цхьа кlира хьалха доладдаьа ялат чуэла.

Кировски районера гlхьалгlе делаеча Ленина цlерагlча колхоза кхашка 80 комбайн совгlа араньяккхай. Механизатораша декхараш тlаийцад групповой методага лоашача хана доа ца деш ялат чуэла.

СУРТА ТIА: ялат чуэлаш латт.

Р. ВАГАНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

«СЕРДАЛО»
3-гlа оагl. 16 август, 1973 шу.

ВАЙЦИГА ВОАГІА...

— Мовладин воагІа вайпира... яхаш гІадбахе дуд юртахой ва моллагІча кох-карта чувийрача. ЦхьайттлагІа шу да Гуноев Мовладина Сунженски района Первомайски бухзама отделене почтальон волаш болх бу. Балха тІа гІалат па воалаш, юртахоша сий деш хьавоагІа из. БархІлагІа пятилетка чакхйолаеш цІанкратистически декхараш тІехдика кхоачальеш кхъхьегарах коммунистически кхъхьегама ударник яха цІи елар Гуноев Мовладина.

Хьалта Гуноев Мовладин тахан а ва районе дикагІа вола почтальон лоарХІаш.

300 сомгІа цІа дагІа Мовладина гІулакх деча Эгіа-Галашка. Почтальона дика доез цу массане кор-карт. Денгара-дин массага доала тоалуш, хозлуш йоагІа Эгіа-Галашке. Сомий бошамашта юкъе дагІа цІена кирпишкех дав цІена цІенош. Хоза тоадаь да кховаш. Лоастам бакъ улицашка. Нагахь фусам ял телевизор, ралио йоаш. Юрта дхьакхча а саг вай гІалгІай, эрсий метта деша, йоазув да ховаш. Тайп-тайпара газеташ, журналаш да яздеш а цІа дан.

Почтальона дика массанера а гуш ба. МоллагІча бахьанца дале а ший хаННаъка газет, журнал, письмо , телеграмма шийга дІа па хкаьчача рауа хиваш адресат. Цкьабараш кийча ба этгара хьалха почтальона белкх бе. Мовладина дика кхетаду ший болх бехктокхаме болга. Юртахоша баркал оалаш кхоачашду цо почтальона декхараш.

Гуноев Мовладин ха яха саг ва. Первомайски почта отделене валехьа колхозе болх бен хиннад из. Лаьтта оахьаш, ялат ДІадоуш, оардаш, хьайбаш леладелг массеначхьа а тешаме болхбо волаш хьавенан из.

Сийлен гІрамоташа, махболча совгІаташа белгалбабаккхаб пун кхъхьегама ник.

Пхи-ялх шу дьалнад Мовладин пенсе вола. Хьалта а сатесаг ца хьажъяча рауа хиваш адресат. Цкьабараш кийча ба этгара хьалха почтальона белкх бе. Мовладина дика кхетаду ший болх бехктокхаме болга. Юртахоша баркал оалаш кхоачашду цо почтальона декхараш.

Гуноев Мовладин ха яха саг ва. Первомайски почта отделене валехьа колхозе болх бен хиннад из. Лаьтта оахьаш, ялат ДІадоуш, оардаш, хьайбаш леладелг массеначхьа а тешаме болхбо волаш хьавенан из.

Сийлен гІрамоташа, махболча совгІаташа белгалбабаккхаб пун кхъхьегама ник.

Пхи-ялх шу дьалнад Мовладин пенсе вола. Хьалта а сатесаг ца

Духха ха эр Назрановски Ахриев ГІалупа цІеркгІча заводе бІарг тІа ца сошаш, кьега оркестра инструменташ пайда боацаш уллА. Хьаьз аьча, из лакха хоош а нох кхеташ а саг вацар завода кьонча болхлошта юкъе.

Хьаьз юкъ-юкъе цу «трубай» сома гІарадаь хьахоз завода корех. Духха кагІ нах дІаязбеннаб оркестра кружоке. Уж Іомабеш ва Советски Эскара бІухо Московченко Александр.

— Хоалой хьона талант йола нах? — хетт из цуры —

— Шортта ба, — йоаь Александр. Талант хиларад а дикагІа хетт сона, кагий нах музыканта профессеи Іомаяра тІакхувьи хиар

Нийса йоаь. Шоашта хьехархо воагІа аьнна хоззаше а сойсой сийлаеш аьнна комсомола комитете бакъкар самсараш Арапханов Заьмхьа, Измайлов Іалихан, Цуров Хьамид, тхарч Ганиев Беслан кхыбараш.

М. ЗАНГИЕВ,
тхарч.

Автора сурта тІа: слесарь Гелисханов Іалихана оркестре хьалхара гІа баккха ! Іомаъеш воаа хьехархо Александр Московченко.

ИЛЛИАЛАРХОЙ ЦІЕЙ

Ужк шера пхийтта шу дьаннад процессине болхлой ЦІагІа педагогически кхъьегама ветеранийн хов вІашагІьолла, Сиха ДІайдоа ха.. Бакъда, хІаиз а тІехь дагадоагІа хора доакъашхоша пар эггара хьалхагІа хинната куглахочо Орлов Владимира воспалыи искусстваь лаьца дайпар. Хіаиз а тІехь сатем латтача зале хоамаи саина хет пун деашш...

— Цхьаькха тайпа музыкальн инструмент вийслургІан, хозалла ца диллача сага оазаца. Ладувгіачар са парІата доакхаш, шийна салоІам беш да саго оала ялли, цул совгІа сага уЬла а цІенош цо...

Цхьаьха хиннаяц хора коллектив хІаиз мо дика. Хьалха из 11 —13 сар чувоагІа цхьа группа мара эпар. Бакъда, кІелешш шоай безам болга хьагойтар гроэненски школеашкарчеи хІаиз пенсе болчеи хьехархоша. Хіаьта дар эггара хьалха яьча выступленеша кхы а дуккхаГа" тІахьйбхар хоре кхоачашду хьалхара.

Кердача репертуараша бохь беш, музыкальни грамматика Іомаеш, эрсий а совегски а композиторий творчеташа, цІи хезача яЬлиалаархьа хадувІаш, цитерташка уханн ший говзал дегІайолалайбо коллектива.

Цхьаькха тІехьа па аусаи, ше хора коллективе дакъа лаьцар наха эпа гІулакх долга хоош воагІа ретертие хІара доакхаьхо.

Хоровой коллектива балха юкъе доакха дакъа лаьцад ТІаражжева Медея Семеновнаеа Омарова Валентина Васильевнаеи. Цар хьинарца дувзаденца да коллектива дакха толамаш.

Ший репертуаре 50 совгІа произведени а йолаш хІара шера 40-л совгІа концерт лу хоро. Цу оал резолюционни, эрсий а совегски а авторий Блантера, Дунаевски, Соловьев-Седойн, Островски, Пахмутовай, Мурадели яЬлеш.

Ишгта коллектива беча балхо вІашгІехьдалийтад эрсий классикай Глинка, Гречанинова, Варламова, Доргомыжске, Чайковске чоалаше произведени Іомае а.

Ужк шера, хІаиз 40 сар чувоагІча ветеранай хоро, гороза йийлача майдашка, радиов телевиденен гІолла, гроэненски гарнизона бІухоита, болхлоита, колхозникаита хьалхаиккз выступленеш яьлй.

Дожжа дотгеІаи тоссаденнад дора коллектив мотгигача композиторша Халебекова, Бексултанова, Иржанскеца, Шахбулатова, цар яЬлеш доах ю.

Хіаиз, ше хьаккхалла 15 шу далара юбилей кердача, творчески толамашца, вай Дьаьх, Коммунистически партн ший яЬлеш дахьаьла эоацаи, кхъьегам, машар хьестабеш езъеш я хора коллектива.

С. ПЯТАШ,
Нохч-ГІалгІай АССР хорово общества вокхгаГа вола методист.

НАХА ЛОАРХІАШ Я

Конторе хьачуяьлча моарпаал хьэттар йойо. Цунга безаме юха йистхлар.

— Со шу долча лаборантказлла яйтаЬ аьлар цо.

— Дика да-кх, хІаьта, ханнаъка кхьыгай, лаборантхаш тхона шиша ба, — аьлар хьаЬ а пІетта кокъеча халаря кхоъаха.

— Са ши Зара я. Дукха ха яи аз Моздокски химико-технологически техникум чакхъьыкха...

Ишгта, вуриЬгта шу хьалха духхьашха производстве балха ера Энгиноева Зара. Малгобекски ялат ДІайЬдева пункте болабелар цуи кхъьегама инкъ.

Цкьакха Зара бахьан долаш латташ ха якхха йийзаяш ялат хьачуллача енача машинай. Анализаш массеехана нийса а чехка а ю Зарас.

Цхьан бодх бен болча новкъостагпта біЬрадаЬра йоІ кхъьегам бешш, ший гІулакх цІена а, дика а чакхдоккхаш йолаш. Цун шу дьаЬча Зара ДІайЬкар КПСС члена кандидатгала.

— Из дар са вахара пІакхха дицлорадоца, этгара ираьегІа дола дп — дуьи Зарас.

Кастта Малгобекски ялат ДІайЬева пункта коммунисташа хорж из партийни вожжалла. Ужк массеех шера цар шийх бенна тешам боа па бен хьаЬоагІа коммунист Энгиноева. Дика настаеник я, из къоначар а. Лаборантхаца, комсомолкаиа Бочарова Любайпа пахара путеека енпар а из я. Иззамогаш дукха хиннаб цун.

— Хіаиз со практике я— яхаш дуьи лаборантка Решетова Таиис, —нийсу халонаш а, иа кхеташ моттигаш а. Бакъда, мичча хана, эшшача гІо ду, иа кхетар хьоаЬ, хьагойт Зарас.

Хіаизле эоар тоии совгІа ялат дІсчуденнад пункте. Дика болх бу лаборатюре — чехка а нийса а хьож ялата дикалга, дерригга а ду хьакхаьча ялат эшшача коидицега дІакхаччйтара.

Дукхазза ха практике я—ялат